

Совет Эвилелинге водородтук бомбаны шенээн дугайында чазактын дыңнады

Чоокта чаа Совет Эвилелинге водородтук бомбанын хевирлеринин бирээзин шенеле сорулга-биле чазактың дыңнады.

Водородтук бомбаның төп өзээнге изээш күчүлүг холужуушкун болганынын соонда канчаар-даа аажок улуг күштүг чактышкын үнгөн. Водородтук бомбанын күжү атомнуг бомбалардан дыка хөй катап алып турар дээрзин шенеле көргүскөн.

Совет Эвилели атомнуг чепсекти элээн каш чылдарнын мурунда-ла шингээди алган болгаш ол чепсеке чогуур шенелдени кылган дээрзи билдинер болгай. Бо чылдын август 8-те, Дээли Советтин бешки сессиясына СССР-нин Министрлер Чөвүрүнүн даргазы Г. М. Маленковтун чугаазындан ап көргө, Совет Эвилели водородтук бомбаны кылдып алырнын чажыды база-ла ол ишкеш шингээди алканы билдинер.

Совет чазактын ол медегели даштыкка дыка хөй чугаалажып көрүүшкүннүн болдурган. Атомнуг бомбаны, а оң соонда водородтук бомбаны ажыглап, шингээдириңе чүгөл АКШ бүрүн эргелик болур дээрзин боттарынын политиказынга моон мурунда салып турган чам.

дык даштыкы бөлүктөр болза, Совет Эвилели водородтук чепсекти кылдып алырнын чажыды билер дээрзинин фактызы-биле улустарны коргудуп сүрдөдирин база аңаа холбаштыр ол чорукту эңдере чепсегелинишкынниң сорулгазынга ажыглавышаан, дүвүрээзини үндүрерин ораптажып турарлар.

Ындыг дүвүрээзини кылырынга кандыг-даа үндөзүн чок дээрзин, моон мурундагызы ышкыш, медегелери эргежок чугула деп Совет чазак санап тур.

Совет Эвилелинин тайбыңны болгаш улустарнын аймык чок чоруун быжыглаарыңче угланган өскөрүш чок политиказынга дүшүрүп, Совет чазак болза, чепсектерин дыка улуг кызырдылдын чорудар болгаш массалыг узуткаашкын чепсезини атомнуг база өске-даа хевирлерин ажыглаарын хоругдааш, Катышкан Наиялар Организациязынын шугуму-биле ол хоругдалдын улустар аразынын шыңгыс хыналдазын тургузар деп өскө чурттарын чазактарынга чаңгыс эвес удаа санадап келген.

Совет чазак амгы-даа үеде ол туружунда быжык-биле туруп турар (СЭТА).

Ыяшчыларнын чедишкннери

Каа-Хемнин Сизим ыяш үлөтүр ажыл-агыйнын коллективи бодунуң продукциязы-биле ажыл-агыйнын болгаш областын чаа тудуларын херегелини хандырар дугайында мурунда салдырган сорулгазын эки билип турар. Олар бүгүлө күштери-биле бо сорулганы алдарлыгы-биле күүседирин орадала-жып турарлар.

Ыяш белеткелинин планын күүседир болгаш ажыр күүседир дээш социалисттик чарышты улам калбартышаан, ыяш үлөтүр ажыл-агыйнын коллективи чылдын баштайгы чартымын планын ыяш белеткелинин талазы-биле 104,4 хуу, ыяш өөртүлгезинин талазы-биле 129 хуу, чүдүрүлгө талазы-биле 118,3 хуу, салдадышкын талазы-биле 102,4 хуу күүсеткен.

хөй хуу чуртталга бажыңнарын туткан.

Коллектив чылдын баштайгы чартында ажылдын түнеленин чугаалашкан, чылдын ийги чартында чаа бедиткен хүлээлгени алган. Ыяш белеткелинин болгаш ыяш өөртүлгезинин талазы-биле чыл планын декабрь 5-те күүседир база пландан ажыр 1000 кубометр тудуҗынын Кызыл хооранын чаа тудуларынга белеткен бээр деп коллектив хүлээнгөн. Куш-ажылдын организастаашкынын болгаш механизмдерин ажыглап экижидип тургаш, куш-ажылдын бөдүрүчүлүн пландан ажыр 3 хуу бедидер. Куш-ажылдын сагыла-чурумун бүгү хемчег-биле быжыглаар болгаш ажылыңнарын мергежилни бедидер.

Социалисттик чарыштын түнеленинде үлүүн ажыр күүседир, ажылдын шынары дээш чүткүлдүг демиселди чорудуп, бодунуң дуржулгазын анык ажылыңнарга дымчыдып турар стахановчуларын болгаш шалыкчыларын саны өскөн. Оларнын аразында автомашина чорудукчулары Мешанов, Чепелов, чүдүрүкчүлөр Тарасов, Саранова, ыяш чыккычылар Григорьев, Бакарев, Лощанов, Быштак оол, Ведерев, Поздняков, Нугис, Губин болгаш өскөкөр болу. Оларнын хүн бүрү көргүзүлгө 120—150 хуу чедир турар.

Сизимин ыяш үлөтүр ажыл-агыйнын коллективи чедип алдынган чедишкннерге оожургавай, социалисттик чарышты улам калбартып, куш-ажылга бедик көргүзүлгө чедири чедип ап турар. Ыяш белеткелинин июль планын чедишкннин күүсеткен. Ыяш белеткелни-биле бергелештир ажылыңнарын амьдырал чуртталгазын экижидер дээш демисел чоруп турар. Бо чылдын столванын тудуун, ном садыглаар черни болгаш ажылыңнарын элээн

Ыяш чыккычылары эштер Бакарев, Григорьев, Грек, Логодюк болгаш өскөкөр ажыл нормазын хүн бүрү 125—130 хуу күүседир деп хүлээнгенер. Салдакчыларнын бригадасы бодунуң нормазын 120—150 хуу күүседир деп социалисттик чарышка кирген. Ам ыяш үлөтүр ажыл-агыйында ыяш белеткелинин талазы-биле 1953 чылдын планын ажыр күүседир дээш социалисттик чарышка хараа туттумаан чаңгыс-даа ажылыч чок.

Ам үеде алдынган социалисттик хүлээлгелерин күүседир дээш агитация-массалыг ажылды калбартып турар. Агитаторлар беседаларын, номчулгаларын чорудуп, хүндүлөп болгаш көргүзүп самбыраларын, хана солунун үндүрүп турарлар. Ыяш белеткелинин талазы-биле 1953 чылдын планын декабрь 5-те күүседир дээш ажылдын темпизин удам бедидирин хандырар элээн хемчеглерин партия организациязын (секретары эш Величко) ап чорудуп турар.

Н. ЧИЧИННИ.

Район Советинин сессиясы

Эрзин район Советинин IV сессиясына Мөрөн көдээ Советтин ажылыңы дугайы чугаалашкан. Көдээ Совет даргазы эш Чоскумунд илеткелден болгаш сессияга санал оңалдардан алгач көргө, М.рөн көдээ Совет сөүлгү үеде организастаа массалыг ажылдарын элээн экижиткен.

Ам үеде сумунуң ажылыч чоңарынын 94 хууу коллективтиг ажыл-агыйже шилчээн, чаа аас-кежиктиг амьдыралды тургускан. Көдээ Советтин сессияларын 5 удаа эрттирип, аңаа 10 айтырылганы чугаалашкан. Көдээ Советтин күүсөкчи комитетинин хуралдарын 18 удаа чылган. Чыл эгезинден бээр чоң ортузунга 390 лекция, беседа болгаш солун номчулганы кылган. Көдээ Советтин 10 депутаттары сонгучулар-биле ужуражылгаларын эрттирген.

Сумуда 2 колхозтарын ажыл-ипчи-леринин ортузунга массалыг, тайылбыр ажылдарын элээн эки чоруп турар. Оң түнеленинде ол колхозтар малдын баш санын өстүрерин чедишкннин күүсөдип турар, 36 чуртталга бажыңнарын, 7 мал кажааларын тудуп дооскан, 2 культура-амьдырал бажыңнарын тудуп турар. Чаа өөредилге чылдыга «Кызыл сэлдиз» колхозта школаның белеткел чогуур өйүндө доозулган. 7 көөк черде бижик бөлүмдерин тургускан, олар доктаамал ажылдап турар.

Сессия оон-биле кады көдээ Советтин организастаа массалыг ажылыңда улуг чепестер болгаш чактырылдар барын илереткен. Көдээ Советтин даргалары эштер Чоскум, Долзатмаа олар амга чедир-ле көдээ

Советтин организастаа массалыг ажылдарын кошкак удуртуп турарлар. Сессиялар, хуралдар эрттирерин саадалар, ажыл планын күүсөтпес, кандыг бир айтырыгны чугаалажып көөрүңге чогуур белеткел кылбас, далаш-биле чорудар таварылгалар хөй. Үндүргөн шийтирлерин күүсөлдөзүн организаставай, доктаамал удуртпай келген.

Көдээ Советтин 5 доктаамал комиссиялары ажыл кылбайн турар. Амгы сизим кезилдезинин, тараа ажаап алышкынын үезинде ажылыч чоңуң ортузунга массалыг, организастык ажылды кошкак чорудуп турар. Оң хараазы-биле «Сталлически орук» колхоз сизим кезилдезинин планын ыракта чедир күүсөтпөй, тараа ажаап алышкынынга кошкак белеткелди болган.

Хамаатыларнын негедле хомудалдарын чогуур өйүндө шийтирлээр, депутаттар-биле ажыл куду денделдин сессияга база демдеглээр. Сессиялар болгаш хуралдар эрттирерин белеткелниге активти сула кириштирер, оларга даянмас, оларнын санал-сүмезин албас болуп турар. Көдээ ажыл-агый үндүрүүн, бот-үндүрүгү болгаш күрүнө чээшкнниң бижилдигенин акшаларын ам-даа чедир чып албаан.

Сумуда кижин, мал эмчилерин, башкыларын ажылыч чоңарнын ортузунга чорудар массалыг ажылдарга кириштирерин турарын сессия буруу шаап көргөн.

Сессия чугаалашкан айтырыг талазы-биле делгеренгей шийтирерин хүлээп алышаан, көдээ Советтин ажылында улуг чепестерин дарый узуткаарын ында айтыкан.

Областын колхозтарында болгаш совхозтарында дүжүт ажаап алышкынын чоруп турарынын медеэзи (август 20-де)

Райондар аттары	Белеткен өскө (хуу-бале)	Салгач салас (хуу-бале)
1. Каа-Хем	37,5	31,3
2. Кызыл	32,8	29,7
3. Танды	28,4	27,4
4. Улуг-Хем	27,2	25,6
5. Бий-Хем	23,6	20,5
6. Чөөн-Хемчик	17,4	17,4
7. Сүт-Хөл	14,8	10,8
8. Бай-Тайга	13,5	9,9
9. Өвүр	10,7	—
10. Тожу	10,3	—
11. Барын-Хемчик	9,6	5,6
12. Чаа-Хөл	5,8	5,8
13. Тес-Хем	5,5	4,0
14. Эрзин	—	—

Совхозтар:

1. «УТКА 25 чыл ою»	38,3	38,3
2. «Өөк»	32,8	32,8
3. «Элегес»	30,9	30,9
4. «Барлык»	20,2	20,2

Областын колхозтарында болгаш совхозтарында сизим кезилдезинин оруп турарынын медеэзи (август 20-де)

Райондар аттары	Белеткен тараа (хуу-бале)	Вестиргач тараа (хуу-бале)
1. Бий-Хем	94,9	54,5
2. Тожу	67,7	103,6
3. Танды	64,4	29,1
4. Чөөн-Хемчик	61,0	111,5
5. Улуг-Хем	57,6	85,1
6. Каа-Хем	56,5	51,8
7. Кызыл	55,7	41,6
8. Барын-Хемчик	38,9	113,2
9. Чаа-Хөл	36,3	138,8
10. Тес-Хем	35,2	67,1
11. Бай-Тайга	34,1	56,7
12. Эрзин	31,0	99,8
13. Сүт-Хөл	23,0	71,3
14. Өвүр	22,1	105,7

Совхозтар:

1. «Өөк»	37,0	3,4
2. «УТКА-нын 25 чыл ою»	23,7	34,3
3. «Элегес»	14,8	20,4
4. «Барлык»	12,8	33,3

«ШЫННЫЧ» МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ИЗИ БИЛЕ

Бо чылдын май 15-те үнгөн №94 «Шын» солунга парламентин «Арагычлар болгаш самчыгакчылар садыг шугумунда» деп эгели чүгөлүг Өвүр райпозуун даргазы эш Лаврушинин ажылынга ээ-харыс-салга чок, чоңуң негеддезин хандырбайн турарын болгаш кадрларын шын эвес шилип ап турарын шүгүмчүлгөн.

Парламентин чүгүлдү облустар-союзуң баштаар черинден хынап көөргө, шын болуп илерээнин барымдалааш, облустар-союзуң баштаар черинин хуралында Өвүр райпо даргазы Лаврушинге шыңгыс доңгулда берген деп облустар-союзуң баштаар черинден редакцияга харысалаан.

Чыргактын Чыраа-Бажын шаанда мынчап ырылап турган: «Чыраа-Бажы шыктыг-даа бол Сыртк чокка чытпас-даа мен. Чыраа-Бора семис-даа бол Эзер чокка мунмас-даа мен...»

Бо ыры ырылап турган үе шагдала эрткен, оон бээр чоңуң амьдырылыңга төгүлдүг эргилдөөр болулаан. Ырда кирген калбак шыкта амгы амьдырал-биле долган чаа суур чатылган. Оң узун дургаар, доора кежилдер кудумчуларында аар, чийк машиналар ынай-бээр маннажып турар, тракторлар, комбайннар чоруп турар болгаш олар ам Чыраа-Бораны солуп, колхозчу араттарын мунар айттары, ажылдаар шары-ынаажыры болу берген.

Ол шыкта делгем, чырык, чылгы бажыңнарың чаа суурнуң тургустуңаны, колхозчу араттарын сууржуушкуну сөүлгү каш чылдарнын дургузунда болган. «Бо суурнуң мынчаар дүргөн туттуңанын боттарывс безин өскөрбөй барган бис. Бир көөрүвүс-ле мындыг суурнуң тургузуп алган болдувус, совет үенин чуртталгазы мынчаар шапкын чоруп турар-дыр» дийип колхозчулар аразында чамдыкта чугаалашкан олуларлар. Шынап-ла ол ындагы, 1949 чылда Чыраа-Бажынга каш-ла бажыңчыгаштар тургулаан, олар кышшаларыг болур хамаан чок, харын өөдөлгө солгалар безин чок турган, мынчап өгөр дьыргыт турган, олар ам чиккенер, суурнуң чаа, бедик бажыңнарыңа үндүр азы чидир кыстырылканнар. Ам ол суур колхозтун төвү болуп, чаңгыс-ай хевирлиг бажыңнар-биле тургустунган болгаш оларнын хөй кезини кышшаларыг болган, олар өгөрдөтөр долган херимнерлиг болгаш ол бажыңнарын чанын чүгөл тарымал тооруктар каастап турар эвес, харын тарымал талдар, теректер үнүп эгелеп турар. Суурда эге болгаш 7 чыл школазы, кижин өмнөлдөз, мал өмнөлдөз болгаш уруглар ислези ажылдап турар. Ында колхозчуларнын аас-кежиктиг уруглары, чыштар, школардаа өөренип, яслиде чурттап турарлар.

Суурну аяс хүндүс, ылангыя эртен эрте көөргө солуп болгаш чараш. Августун эге хүннеринин бирээзин эртен мындыг турган: суурнуң хүн үнер талазынче калбарган ховуда чаагай чингетараалар, кызыл-тастар бышкан. Колхозчулар селданын септээр, шыңгылыг планын белеткээр, а комбайнлар, трактористер машиналарынын чанында кылдынган, көрдүнгөн турган, суурнуң кижилери ынай-бээр чоразан, ол-бо ажылдарын кытган хүнүнүң ижи-биле чурттап тургашар.

ЭЙЛИГ-ХЕМ. (Телефон-биле). Улуг-Хем районун хереглешер кооперациязынын Эйлиг-Хемде эш Матпаа эргелекчилээр магазини август 10-га чедир ажылыч чоңардан бо

ЧЫРАА-БАЖЫ

Суурнуң адаандан кула аъттыг ашак шошкудуп орган, колхозтун контрарынын чанынга келген, ында турган колхозчуларга айткан:

— Силер бо хүн өрү чоктааш, ында бажыңчыгашты эки септөп каар силер. Хүнезинден ап алынар, бодун хүнүн ажылы чорду. Ам кылып албааже, моон сонгаар кызыг-кыйыг чок үе келген.

Ынчаар айткан, демги ашак шынагыг ыңа кылып турар улуска келген. Шаның кырын шып турган колхозчуларга айткышкынар берди. Ында колхозтун херэеженер ажылдап турар. Черле «Коммунизмче орук» колхозтун херэеженери шупту ажылдап, эки түнелдерин берип турарлар. Олар чүгөл «чик» ажыл кылып; боттарынын иденкейин, үлегерин көргүзүп турарлар. 180 хире херэеженер 326-дан өрү күшүнү ажылдап ап турар, оларнын хөй кезин хову ажылында ажылдап турарлар, а 20 ажыг херэеженер тудугда ажылдап, тууйбу кылып, ылаш белеткен, мал азырап турарлар. Оларнын иштинде иденкейлиг колхозчу Куулар Сенден, хаван ажаакчы Монгуш Дарыймаа, саначы Монгуш Мыйдок эки ажылдап турарлар, олар колхозтун хөйниги амьдыралыңа иденкейлиг киржип турарлар. Чижээ, Монгуш Дарыймаа 1952 чылда 19 муң рубль орулгалыг болган. Оон ангыда боттарынын эки ажылы-биле чоңуң идегелин алган Монгуш Дарыймаа, Монгуш Мыйдок суму Советинин депутаттары. «Коммунизмче орук» колхозтун чаа, күштүг чуртталгага хөй-аът кирген херэеженери ыңчаар ажылдап турар.

Оон-биле бергелештир каскы чугаалаксаанымын илередиңи. Херектин ужуру мындыг: «Коммунизмче орук» колхозта херэеженер эки ажылдап турар ыңчаарга оларнын аразында аар-саар чылдагаанга каккаш, ажылдавайн олурар херэежен эштер база бар. Ындыларнын бирээзинге база бир колхозчу херэежен эш Дарыймаа кирер. Бажында доскаарда хойтпаан ажылдап алган, даштын хөмнерде ааржызын чыдып алган олурар, ажылга үмес — «аарыг мен, 1932 чылдан эгелеп аараан кижин мен» деп олурар. Шынап-ла аараан бе дээш эмнедир дугайында айттыгы салырга база-ла оң-оң «оочуларны» тып келир ында «оочуларны» эмнедир эми — оларны анаа-ла ажылдадыр болурдур.

Ажылга докторыг «оочуларнын» база бир хевирин — хоозун шуугаан болурдур. Ол колхозта каас өстөрүнүн мастери, хоозун чугаа-

биле ажыл-ипчилерин алаактырып билерлерин чечени Сүмбүү болурдур. Чугаалашкын орда сугалда, анаа-ла саамчып олурар, хувискаалчы өстөрүн ол-бо чүктөргө чыкканнар олурар хирезинде, Сүмбүүнүн өстөрүн оң ажыл-херэе-биле дүүшейн турар. Оң шуугаазынын чечен удуртулгазы-биле колхозтун 6 хаваны, 225 дагаа оолдары хоразан. Хувискаалчы өстөр-же эвес, харын элээн малчыне сагыш салган болза, колхозтун малын бажы-даа четче турар ийик, эи Сүмбүү-даа макталдыг турар ийик. Ындыг болбааны хомуданчыг-дыр.

Ам демги баштайгы ужурашканывс ашакче катап эеп көрээли. Участоктарын кезип, айткышкынарын берип дооскаш, суурже эеп келгени ол-дур. Ол ашак—хову бригадир К. Манзырыкты деп кижин чүве, оон хары бежен чөлип турар, кырай сарыг салы оон хүрере берген арнын каастап турар болгаш боду бөдүүн, ажылдап билер, шуугаазын кылбас ашактыр. Оон дугайын колхозчулар мынча деп турар: «Оон кылбас чүвеин бар эвес; даргаанна даргааннар, бизданна бизданнар, кызымак, тудунгур хыттамчалыг ашак чүве болгай». Оон кырынга Манзырыктын тараачынын болгаш малчынын неместерге кызымак кижин дээрзи улам-на билдире бээр. Ам оон ажылы чаазы-биле элгезин болгаш социалисттик көдээ ажыл-агыйнын дуржулгалары-биле байгытып турар. Колхозтун хову бригадиринде үш чыл ажылдап турар болгаш бо аразында оон ажылынга озал-ондак болбаан, эки ажылдап турар, бодунуң хынамчыл ажылы-биле колхозчуларнын мурунда хүндүткелди алган, колхозчулар ону мактап турар.

Оон тудак чокка ажылдап билер, суурну ыңчаар тургузарыңа бодунуң ишчинин көргүскөн тудуг бригадир Санжипал, тудугчу Адава-тай, хойжу Дамаажык болгаш колхозтун удурткучулары Настык-Доржу, Белек чикеткиг ажылдакчылары колхозчулар мактал-биле адап, оларнын чаа колхозту күштөлдирер дээш, колхозчуларын чуртталгазын байлакшыдар дээш кызымак ажылдарын ханып демдегелеп турарлар, оларга дузалажып; колхозтун уткалы адынга шыңгыс болуру-биле бүгү күжүн үндүрүп ажылдап турарлар. Оларнын шыдалдыг, чаагай, чырык чуртталга дээш күш-ажыл сырып катыштырып, чаңгыс-ыттиг болдуруп хөй-аът кирип турар. Ол күш-ажыл оларны улам бурунгаарладып, улам өөрүшкүлөдирер, оманшыдар.

О. САГАН-ООЛ.

САДЫП АЛЫР ПЛАНЫН КҮҮСЕТКЕН

Чылын эят, дүк, саржаг киир садып алырнын чыл планын долдур болгаш ажыр күүсеткен. Эң ылангыя 1703 килограмм дүк садып алырнын планын 2.000 килограмм кыл-

дыр база саржаг садып алырнын чыл планы 482 килограмм турган болза, ону август 10-да-ла планын ажыр садып ап, күрүнө планын эрестит күүсеткен.

Румын улустун улуг байырлалы

Румын улус фашисттик мөчүлүгдөгөн бодунуң туртуунуң хосталган хүнүңден бээр тос чыл болган алдарлыг, төгүлдүг оон бо хүн демдегелеп турар. 1944 чылдын август айнын 23-те, Яско-Кишнев уунга гитлержи армияны совет шеригдерин чылашап узуткаанынын түнеленинде, румын улус фашисттик куданышкынын илчирбегин ап октааш, Антисем-кини фишичти диктатуразын коммунисттик партиянын удуртулгазы-биле дүжүргөн болгаш гитлержи Германияга удур дайынга кирген.

Төгүлдүг бо болушкунун соонда чартык чыл ашкалак турда—1945 чылдын март айда—ажылыч ангы куш-ажылыч тараачынар-биле эвилелдежи, чурттуң демократтыг бүгү күштерин бодун долгандыр катыштырып тургаш, эсүлдү демократтыг эрге-чагырганы тургузуп алыр, чедишкнниң болгаш чаз-а-чылдыралды тургузарыңче эгелеп кирген.

Реакциянын калдыг-дошкун удурланышкынын сый шалышаан, румын улус монархиянын, буржуаз-помешкич эрги өзу-чурумун чок кылган болгаш чурттуң экономика, политика болгаш культура талазы-биле чечектелип сайыраарыңга кызыгаар чок перспективаны ажыткан улус-демократтыг тургузугну бадыт-кап тургускан.

Улуг база ортумак үлөтүрүнү, транспортту, банкыларын болгаш страхованын нитилелдерин национали-заставышаан, даштыкы садыга күрүнө монополиязын тургускан. Румыниянын ажылыч чоңары капитализмин экономикаын үндөзүнүн тура тырткан болгаш даштыкы капиталдан чурттуң экономиказынга хамаарылгазын чок кылып, улус ажыл-агыйнын социалисттик планын эге-ге хөгжүүрүңге быжыг суурну тургускан.

Индустриализацияже чигелүүн-кини кылгаш, румын улус бодунуң мадырыг куш-ажылы-биле болгаш база Совет Эвилелинин бүгү та-

лазыг акы-думма дузанынын ачызы-биле бодунуң экономиказынга дүргөн болгаш күчүлүг көдүрүшкүнү чедип алган.

1948 чылдын төңчүзүндө-ле Румынияда үлөтүрүнүң бөдүрүлгези дайын мурунунуң денелин ашкан. 1949—1950 чылдардагы улус ажыл-агыйнын баштайгы планнарын чедишкннин күүсеткеннин түнеленинде чуртта үлөтүрү бөдүрүлгези 1948 чылга дөмөйлөөргө 2,4 катап өскөн. Румыниянын ажылыч чоңары ам социализмин үндөзүнүн тургузарын планын, улус ажыл-агый-лынын хөгжүлдөзүнүн 1950—1955 чылдарда беш чыл планын чедишкннин күүсөдип турарлар. Оон-биле бергелештир чурттуу электрижидерин оң чыл планын база боттандырып турар.

Беш чылдын планында металлургиянын, нефтинин, хөмүрүнүн, машина улам хөгжүлдөрүн, энергетика базанын дык калбартырын, база чийк болгаш аш-чөм үлөтүрүн улам хөгжүлдөрүн көрүп турар. 1950 чылга дөмөйлөөргө 1955 чылда тудат ажылынын хемчөөлү 200 хуу чедер. Беш чылдын иштинде чаа-чаа фабрикалар болгаш заводтар тургустуну болгаш эрги бөдүрүлгелер эде тургустунуудаар. 1950 чылга ден-дүзгөре бүгү үлөтүрүнүн нити продукциязы 1955 чылда 244 хуу болур. Көдээ ажыл-агыйнын механизациязын моон сонгаар улам өстүрерин беш чылдын планында база көрүп турар. Беш чылдын иштинде чаа 290 машина-трактор станциялары тургустунар. Машина-трактор паркынын, нитизин-биле 31 муң трактор-ларын, 1 муң комбайннарлыг, 3250 мотолиткаларлыг болгаш көдээ ажыл-агыйнын өске-даа хөй-хөй машиналарлыг болур. Бо бүгү болза, ажылыч чоңарнын материалдыг болгаш культурулыг денелинги моон сонгааргы улам көдүрүшкүнү хандырарыңче угланган.

Улус ажыл-агыйнын бүгү адыр-ларын көдүрүшкүндө улус массанын материалдыг болгаш культу-ралыг денели улуу-биле бедидер.

Ини беш чылдарын тургустунган кезээ болур чурттуу электрижидерин оң чыл планы болза, 1196 муң киловатт күчүлүг 13 төлөөлектро-централдарын, нитизи-биле 764 муң киловатт күчүлүг 24 гидростанцияларын болгаш тус-тус черлерге ажыктын бодап тургускан дыка хөй электростанцияларын тургузарын көрүп турар.

Электрижидилгениң планын күүсеткеннин түнеленинде чурттуң нити-нде тургустунган электростанция-ларынын нити күчүзү кижин бүрүзгө оонарга 4-тен хөй катап өөр. Электри күжүнүн ол өзүлдөзү үлөтүрүнүн, транспорттун, көдээ ажыл-агыйнын моон сонгааргы хөгжүлдө-зүңге, ажылыч чоңарнын материалдыг чаагай амьдыралынын болгаш культуразынын улам ыңа хөгжүл-дөзүңге дыка улуг садылар хамаарылгалыг болур.

Улус ажыл-агыйнын хөгжүлөр тилазы-биле бо бүгү хемчеглерин бот-тамырганындан Румыния аратлыг чурт турганындан индустриаль-аграрлыг бедик хөгжүлдөзү үлөтүрүнү болгаш механизастатын чак кылды ажыл-агыйлыг чурт кылды хуулар.

Румыниянын күрүнө үлөтүрү дүргөн темпиги хөгжүп турар. Чаа үенин техниказынга даянган ол үлөтүр болза, мурунда даштыкыдан сөдөл ап турган х

УЛУС ДЕМОКРАТИЯЗЫНЫН ЧУРТТАРЫНДА

Кыдаттын улус төлөөкчлеринын чер-чер хуралдарына сонгулдаларынын хүнерияде

ПЕКИН. Амгы үеде Кыдат Улус Республикада эрттип турар улус төлөөкчлеринын чер-чер хуралдарына сонгулдалар ажилчы чон масаларынын улуг политиктик көдүрүлүүшүнүн болгаш күш-ажылчы ишкеринин болдуруп турар. «Уньсэньжао» солунуун август 8-те медээлээнин өзүгөрү алырга, Сонгу-Чөөн Кыдатта Мукдендин болгаш Фуюнунун дыка хөй үлөтпүр буюрулгелеринин болгаш тудугларынын ажилчылары сонгулдаларга улуг политиктик болгаш ойдуралгачи көдүрүлүүшүнүн ужуражыл турар.

Сонгу-Чөөн чүктүн политиктикти институтунун тудуунда болгаш Мукден хоорайда Ганьбу каналда ажилдап турар элэн каш муң ажилчылар сонгулдаларга чаа-чаа чедишкисинеринг ужуражыл турар. Сонгулдаларга алдар болдурган күш-ажылчы чарыш ажилчылар ортузунда калбарган.

Үлөтпүр буюрулгелеринин ажилчылары сонгулдаларга алдар болдурган чарышка улуг чедишкисинерин чедиш алганар. Фуюнунда электромеханикти заводтун о-гы участогунун бирги бригаданын ажилчылары 13 рационализаторжу саналдарын киргенир. Оларын чүгө-чүгө кайын ажылгаанын түкнөни белин күш-ажылдык буюрулгүлүн 2—3 катап бедиткен.

Буюрулгелерин эң эки кижилерин улус төлөөкчлеринын чер-чер хуралдарына кандидаттарга депшидил турар.

«Уаньинжибао» солунуун медээлеп турарын өзүгөрү алырга, сонгулдалар доозулган черлерде улустун депутаттары оларга чоңуну бергени хүндүлүг эргелерин алдарлыгына күөсөдип эгедей бергенир.

Албания-совет найралдык айына Албаниянын ажилчы чоннары белеткенип турар

ТИРАНА. Албания-совет найралдык айына белеткелдерин Албанияда чорудуп турар. Чурттуң районнарынын хөй уруузуна район конференциялары болуп эртен болгаш ол конференциялардан Албания биле СССР-нин найралынын Нинителдин кезигүүнеринин хуралдары база болуп эрткилеп, «ССР-де коммунизмни тургузуушкуну», «Албаниянын төөгүлүг салымнага СССР-нин ролу» болгаш өскө-даа темаларлыг лекцияларын ол хуралдарга номчуп эрттирип турар. Албаниянын үлөтпүрүгө болгаш көдээ ажил-агыйына күш-ажылдык совет мурнакчыларынын методтарын

ажылгаанын дугайында беседалары Нинителел организастаан. Нинителдин айына белеткелдин чоруп турганынын үезинде Нинителдин кезигүүнеринге 32 муң кижиге кирген. Амгы үеде Нинителдин кезигүүнеринин саны 185 муң кижиге чедиш турар.

Хосталганын хүнүгө алдар болдурган Румынияда ажилчы чоннарын буюрулгелечи чедишкисинери

БУХАРЕСТ. Совет Армиянын чуртту хостаанынын хүнү—август 23-ке алдар болдурган социалистик чарыш Румыниянын фабрикаларында болгаш заводтарында, шахталарында болгаш чаа тудугларында, транспортта калбарган.

Социалистик чарыштын мурнакчы кылдыр Бухарестинин «Вулкан» деп заводунун коллективна санадып турар. Күш-ажылдын мурнакчы совет методтарын, а ол ышкаш Румыниянын буюрулгелеринин эгелекчилеринин дуржулгаларын ажилгаылашаан, заводтун ажилчылары ажил нормазын дыка ажыр күөсөдип турарлар. Дарганнар цехтин коллектив сентябрь айнын планынын продукциясын берип эгелзэн. Заводта эгелекчилерин шимчээшкенин калбарып турар. Июль айда ажилгалга кирген рационализаторжу саналдар 107 муң лейна камап алырына арганы берген.

Чник болгаш аш-чем үлөтпүрүнүн ажилдакчылары «Чонга бедик шынарлыг хөй барааннары берээл» деп лозунгунун адаа-биле ажилдап турарлар.

Болгар-совет найралдын быгынышкыны

СОФИЯ. Совет Эвилелинге чораш чоокта чаа келген болгар-совет найралдын төлөөлеринын кезигүүнери-биле найсылалдын ажилчы чоннарын ужуражышкынын болгар-совет найралдын нинителдин Эвилелинин София хоорай Совети организастаан.

Коммунизмни тургузуп турар чуртка чоранынын дугайын, үлөтпүр болгаш көдээ ажил-агый талазы-биле Совет Эвилелинин чедишкисинерин, СССР-де тудушкун ажилдарынын калбарышкынын болгаш совет улустун материалдык болгаш культуралык чаагай чорууну өзүлдезинин дугайын чыналганнарга олар чугаалап бергенир. Совет кижилеринин чер болганга оларга чедирген изиг хүлээп алышкынын олар медеглешсаан, оларын СССР-ге чоранын болгар-совет найралдык улам быгылаарынага ужура-дузалык болурун медеглээнер.

(СЭТА).

Совет чагылар-биле Данияга кылдынган судноларны Совет Эвилелинге дамчыдып бергени

КОПЕНГАГЕН. «Бурмейстер ог Вайн» деп судно өртээлинге СССР-биле Даниянын аразына садыг дуржулганын өзүгөрү кылган судноларнын Совет Эвилелинге дамчыдып бериникин болган.

16 шак 30 минута турда дани тукту дүжүргөш, совет тукту көдүргөн. «Бурмейстер ог Вайн» деп судно кылдыр чернин директору Барфод биле Данияда СССР-нин садыг элчини эш Степанов олар аразында өстөр солушканнар.

Оң сөөлүндө хүлээп алышкына Данияда СССР-нин элчини М. С. Ветров, Данияда СССР-нин садыг элчини Степанов «Бурмейстер

ог Вайн» фирманын директору, инженер-техниктиг хандырылганын төлөөкчлери болгаш судно черинин ажилчылары киришкенер.

«Бурмейстер ог Вайн» фирманын директору чүве чугаалааш, фирма суднолар тудар талазы-биле чаа-чаа чагыларны база алыр апар дугайында иделгин илергейлээ. Анаа чүве чугаалаан бир ажилчы совет сөдгү организацияларына өөрүп четиргинин илергейлээ, оон сөзү-биле алырга, мурнуку чыгылар чүс-чүс ажилчы чоңу ажил-биле хандырган.

(СЭТА).

Кореяда тайбычыдылгага хамаарыштыр

ПЕКИН. Синьхуа агентилелинин корреспондентинин Кэсондан дамчыдып турары болза:

Сонгу Кореяда тургустунган 5 пунктларда август 17-ге чедир нейтралдыг күрүнелерин беш инспекция бөлүктөрүнүн ажилдакчыларынын баштайгы төлөөкчилери чедиш келген.

Ол инспекция бөлүктөрүнүн баштайгы төлөөкчилери август 12-де Кэсондан үнүпкенер. Синьмичжу, Маньхосжинь болгаш Синаньчжу деп чоролже томуйлатырган инспекция бөлүктери ол черлеринде август 13-те чедиш келгилзэн. Хиннам болгаш Чхоньжинь деп черлерге томуйлатырган инспекция бөлүктөрүнүн төлөөкчилери ол черлеринде август 15-те болгаш 17-де четкилеп келген.

Ол тургустунган беш пунктлардын тус бурзүнде Кореянын улустун армиязынын болгаш кыдат улустун эки-түрчүларынын кол команддылал чери харылзаа бюроларын турускан. Бюро бурзүзүн корей болгаш кыдат команддыкчыларынын томуйтаан офицер баштап турар. Бюрунун сорулганына тайбычыдылга дугайында дуржулганын Кореяге шериглерин немей быжылал кичер чоруктарын хоругдап турар чүдүлдеринин бурун боттандырылганын хандырып кирип турар. Бюро болза, дүжүрүлгү пунктларынага тайбычыдылга дугайында дуржулганын боттандырып дээш хай-гаарал салып турар инспекция бөлүктери-биле харылзаа ажилды боттандырып. Олар ол ышкаш инспекция бөлүктөрүнүн ажилдакчыларынын айыл чок чорун хандырып, база ол бөлүктөрүнүн кезигүүнеринин амьдыралынын болгаш хандырылганынын хүн-бүрүдеги айтырылганын шиптирлээр ужурулу.

Инспекция бөлүктөрүнүн ажилы арктан ажилдакчыларынын келгенин соонда ам чүгө долу хөмчээлди чорутууп шыдаар. Нейтралдыг күрүнелеринин төлөөкчилеринде тургустунган комиссия болза, инспекция бөлүктөрүнүн бүгү ажилдакчылары чогуур томуйлатырган черлеринде август 12-де үнүлээр ужурул дээр дугайында шиптирлээр үндүргөн. Ынчалза-даа, америк тала мурнуу-корей пунктларында «белеткелди» ам-даа дооспаан ужурудан мурнуу Кореяге августун 12-де ол бөлүктөрүнүн чүгө баштайгы төлөөкчилери үнүпкен деп медеглээ.

Август 14-те ол ам-даа белем эвес деп америк тала база дагын медеглээ. Анаа холбаштыр инспекция бөлүктөрүнүн арктан ажилдакчыларынын ынаар чорутууну август 15-тен 20-же база дагын шилдиктен. Ынчангаш инспекция бөлүктөрүнүн ажилын америк тала барымдаа чокка саададып турар-дыр.

(СЭТА).

Хөй-нитинин ыйдышыкыны-биле

ШАНХАЙ. Кюдо Цусин деп япон агентиле черинин медеглеп турарын өзүгөрү алырга, Нумазду хоорайнын эрге-чагыргалары Сидзускин префектурда эрик участогун шериг өөредилгезинге ажылгаар дугайында далайнын чадаг шеривинин үшкү америк дивизиязынын штабынын негелдезин ойталап каапкан.

(СЭТА).

Иранда болушкуннар холбаштыр Улус партиязынын ТК-зынын иран улуска кыйгыры

ТЕГЕРАН. «Шаджаат» солун август 18-те «Келир үениң тилелгелери чедип аларда монархияны узуткаары, республиканы чарлаары, демократтыг хосталгаларын хандыраары, империализмнин даяныр черлерин узуткаары эргежок чугула» деп эгели чүүдүнгө Улус партиязынын Төп комитетинин иран улуска кыйгырынын кирген.

Кыйгырында чугаалап турары: «Өскерликчи чорукту одаа монархияны дазылданан узуткаваан шагда өскерликчилер артар болгаш төрүтүнер-даа... Колонизацияга уду демиселчилерин лозунгузу болза; Монархия чок болзу, демократтыг республика делгерезин!»—деп лозунг болур.

Монархияны узуткаарынын болгаш республиканы тургузарынын дугайында айтырыгны бүгү улустун бадыйлашкынына доп-доран тургузары, база хостуг болгаш демократтыг сонгулдаларны чорудуп тургаш, конституцияга өскерилдерин болгаш немелделерин кирери-биле учредительный хуралды тургузары эргежок чугула.

Регент чөөлүделин тургузарынын оруу-биле монархияны артырарын азы дозип чоруткан хаанын өскө хөлезименикчи-биле солугурун эрчидешип турар кижиле, ол дээрге, национал хамаарышпас чорук дээш бистин шимчээшкисиневске өскериле, колонизаторлар-биле эвилелдешип турар ол... деп кыйгырында оон ынай чугаалап турар. Империализмнин бирги агентизи—хаан дезип чоруткан. Ынчалза-даа колонизаторларнын өскө агентилери, сүлчээлжечилерин өскө эуялары боттарынын олуттарында артып турар. Ынчангаш айыл туруп үргүлчүлөп турар. «Америк империалисттер сатынычы сүлчээлжечилер империалисттер-биле мырнай кадды киришкенде демдеглээш, Улус партиязынын ТК-«америк кем-буруулуларнын сүлчээлжечилерин организастаар чорукка боттарынын аргаларын ажылгаарын эне шиптирлээ өзү-биле болдурбас херек» деп медеглеп турар.

«Ол сорулга-биле: чурттуң шипинде бүгү америк чөөлүкчилерин үндүр ойдадыр, «Трумэннин программасынын дөрткү пунктузу» боттандырып талазы-биле администрациянын чуртта бүгү албан черлерин узуткаар, америк консулстволарны болгаш өскө-даа америк шпион уяларын хаар, шериг белгаш

политика талазы-биле бүгү-де куландыкчы керээлери күш чок болдурар, чурттуң херезинге кирип турар политиктиг ажилдакчыларын чуртту иштинден үндүр ойдадыр болгаш Иранче дедир эеп келир чөпшээрели оларга бербес, сойгаладып илеретинген англи болгаш америк хөлезименикчилерин күрүненин бүгү-де харысалгалыг албан-дужаалдарындан дүжүрер, оларын судка бээр болгаш сатыныкчы ажил-чорудулганы дээш шаажылаар деп, иран улустун кайы шагдан бээрги лозунгуларын боттандыраары эргежок чугула» деп кыйгырында чугаалап турар.

«Бүгү чуртка дараазындагы талгаларын канчал-даа тургаш, эне дүргөн хандырып дээш күрүненикчинин салыры эргежок чугула; партияларнын, демократтыг организацияларнын болгаш профэвилелдеринин хостуг чоруун хандыраар; дайын байдалын күш чок болдурар; хостуг болур чоруктарын кызгаарлап турар бүгү хойууларын күш чок болдурар; иран улусту төлөөлөп турар чарачанык партия, база Ортаази Чөөн-чүкте колонизацияга уду демиселдин эң иделгиди чөлөгинжи Улус партиязынын ажил-чорудулганын хостуун хандыраар» деп кыйгырында оон ынай чугаалап турар.

Устүнде айтылган сорулгаларын чедиш алырга, империалисттерге уду үзе тилелерин чедиш алырга бирги болгаш кол базым болза, бүгү националдын антиямпериалисттик күштеринин чангыс-ай фронтуну тургузары болур... деп кыйгырында оон ынай чугаалап турар. Империализм—бүгү улустун дайымын, ынчангаш империализмге уду чедишкисинин демиселе чоңуну бүгү кезектерин, домаргайлаарга, ажилчыларын, тараачыларын, интеллигенция, ус-ларганын, национал капиталисттер, сандыкчылар, а ол ышкаш хосталга болгаш национал хамаарышпас чорукка сонуурагдык бүгү-ле ак-сеткилди кижилер бот-боттарыныч холун сунчуп, чангыс-ай фронтуга катжыраары эргежок чугула.

Ындыг фронтуну тургузар дээш Улус партиязы бүгү-ле партияны, антиколониалторжу организациялар болгаш тус-тус кижилер-биле ак-сеткилди кадды ажилдаарына чөпшээркип турар» деп кыйгырында түнөй чугаалап турар.

(СЭТА).

Иранда болушкуннар

ТЕГЕРАН. Августун 19-та Тегеранның радиостанциязын дезип чоруткан хаанын талалакчылары—шериглер эжелеп алган. Радиостанциязын хүндүс чуртта эрге-чагырга холунда алганын чарлаан генерал Захеддин кыйгырынын дамчыткан. Премьер-министр Мосаддыктын баштаанын чазактын кезигүүнерин тудуп хоругдаанын, Тегераннын күдүмчуларына шимчээшкенин 20 шактан 5 шакка чедир хоругдаар чорукту болдурган тегеран радиозу кезээ бадыйткан.

Тегеран радиозу дамчыдылгаларына Мосаддык бодунун чурттап турар черинден дезип чоруткан аяныг дээрзин бадыйткан. ПАРИЖ. Тегерандан чөрүлдешкек медеглери өзүгөрү алгаш көөргө, Иран хаанынын генерал Захедиге баштаган талалакчылары август 19-та чазактын элзэн хөй бажынаарын болгаш радиостанциязын эжелеп алган. Хүндүсүкүнү 2 шакта ол радиостанциязы Мосаддыктын чааа дүжүрткен дээр аяныг болгаш даштык херектер министр Фатемин хаанын талалакчыларына өлүргө деп чарлаан, а ол ышкаш сөөлүгү хунерде Мурнуу Ираннын дагларына чаштынып турган генерал За-

хеди Тегеранда чедиш келген деп медеглээ.

Франс Пресс агентилелинин корреспондентинин медеглээнин өзүгөрү алырга, эртен эрте хаанын элзэн каш чүс талалакчылары чазак солунарынын бажынаарын чазарлап эгелзөөнер. Полиция биле армия анаа шаптык катпаан, чүге дээрге, корреспондентинин сөстөрүн өзүгөрү алырга, тегеран гарнизонууну штабынын начальниги, Тегеранның шериг губернатору болгаш полиция эргелелинин начальниги Мосаддыктын чазаан деткиринден өскерилгенин ол чорор деп турар.

Тегеранда эң улуг тулчушкуннар чазакка шыныч болуп турган шериглерден арктан каш чүс солдаттар камгалаан Мосаддыктын бажынын чанында болуп турар.

ЛОНДОН. Август 19-тун кезээнде Рейтер агентилелинин корреспондентизи хаанын деткзэн полиция шиптирлээр солдаттар Тегеранның төп кезээнде полициянын төп эргелелинин бажынын эзелп алырын оралдажып, Мосаддыкты деткип турар шериглерге болгаш полициягерге уду тулчушкуну чорудуп турар деп дамчыткан.

(СЭТА).

Иран хаанынын Багдадтан чорупканы

Иран хааны кадайы-биле августун 18-те Багдадтан ужуп үнүпкен деп Рейтер агентилелинин Багдадта корреспондентизи дамчыдып турар.

Хаанын ужуп үнгөн самолёду Рим-ни таварты Лондонче углапкан.

(СЭТА).

Херэзженнерин шыдыраа талазы-биле делегейнин бирги чери дээш маргылдазында ИЙГИ САЛЫШКЫН

ЛЕНИНГРАД. Херэзженнерин шыдыраа талазы-биле делегейнин бирги чери дээш ужуражышкынын ийги салышкыны август 18-те Москваны шыдыраачызы Е. Бикова ак-биле ойнавшан, ноян чанынын тевезинге орукту ажиткаш сицилиан салышкынын ажык хевирин шипил алган. Салышкын таваар сайгарлып эгелзэн. Руденко ортузун чаза таварып шыдаптар тургаш, оожумнаар деп боданган. Ма-неврилг демиселдин соонда Л. Руденко элзэн артыкшылды чедиш ал-

ган. Оюн дүшкүржзэн. Язы-бүрү хөштеринин соонда Москваны шыдыраачы инициативаны холга алган. Ынчалза-даа Бикованын сөөлүгү көштери шак төнер чоокшулай бергенде кылдынган баксыраан 42 көштүн соонда мерзелерин солук болгаш Руденкода артык оол турда салышкынын сонгарлааткан.

Төндүр салдынаан ийи салышкын август 19-та болур.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор Д. О. БЕГЗИ.

Румын улустун улуг байырлары

(Төңчүзү. Эгези 3-кү арында).

Мурнакчы совет агротехниканы ажилгап тургаш бедик дүжүттү алырын олар чедиш алганар. Дыка хөй коллективтиг ажил-агыйларда болгаш ЧАЭ-лерде гектардан алыр ортумак дүжүт хуу ажилдыларнынандан 25—50 хуу бедик болуп турар.

Көдээ ажил-агыйны социалистик өзүга чарартырына машина-трактор станциялары чугула ролду ойнап турар. Чурттуң иштинде ам үеде 9650 тракторларлыг, көдээ ажил-агыйнын 25 муң ажыр кожар чепектерлиг машина-тракторунун 218 станциялары бар. Румын экономиканын өзүлдезинин хайынанчаа чаа херези болза, улус ажил-агыйнын планынын 1953 чылдын ийги кварталында чедишкисинин күөсетингени болур. Румын Улус Республиканын Төп статистика эргелелинин дынаандын өзүгөрү алырга бүгү үлөтпүрүнүк продукция буюрун үндүрери 101,1 хуу күөсетинген. Көдээ ажил-агыйла болгаш румын ажилчин чоннарын материалдыг бай чаагай амьдыралын база культуразын көдүрүлгенин айтырында дыка улуг чедишкисинер ийги кварталда чедиш алдыган.

Румын Улус Республиканын экономиказы болза, нинителдин материалдыг болгаш культуралыг херелелерин максималдыг хандыраарын эрге-ажынага хөгжүп турар. Чурттуң улус ажил-агыйнын көдүрүлүүшүнүн-биле кадды румын ажилчы чоннарын чаагай амьдыралы болгаш культуразы көдүрүлүп турар.

Чуртталганын болгаш культура черлеринин тудушкуну Румыниянын төөгүзүндө күөстү көрбзэн дүргө темпи-биле боттанып турар. Бухарестиге полиграфия үлөтпүрүнүн төвү—«Скитей» бажынынын ту-

дуу дооступ турар. «Буфта» деп кинотеатр туттунуп турар, найсылалга метрополитенни тургузарынын ажилы эгелзэн. Чуртталганын улуг-улуг тудуглары бүгү чурттуң иштинге туттунуп турар. Ажилчин, албан хаакчытарнын чуртталга бажынаары бүгү чуртта туттунуп, кылдынын турар болгаш суурлар, хоорайлар тургустунуп турар.

Чуртталга тудугларынын болгаш хоорайларын эде тургузарынын ажилын шиптирлээп экинжидер болгаш улам күштелдирер сорулга-биле улустун чазаа болгаш Румыниянын ажилчин партиянын ТК-зы эртен чылдын ноябрь айда, Бухарестини база чурттуң өскө-даа элзэн хөй хоорайларынын тудуунун болгаш эде тургузууну дугайында доктаалды үндүргөн.

Ажилчыларнын болгаш албан хаакчытарнын боттуг ажил төлөвирин чыл келген тудум-на улам көүдөп, күш-ажылчы тараачынаарнын орулганы үзүктөл чок өзүп турар. Ажыл чок, аш-түрөнгү база бажы чок кижилер Румынияда чок. Кым-на ажилдаксаан болдур, олар шуптузула ажилды болгаш оон квалификацияны дүүшкен ажил төлөвирин апа турар. Чырыдышкынын моон сонгааргы улам хөгжүүрүгө болгаш культура тургузушкунуна, кадды камгалалынын болгаш социал хандырылганын херзэн экинжидеринге күрүнелден чыл бурүде-ле дыка хөй херзегин үндүрүп турар. Буржуаз-помешикчи тургузугун үезинде бижик билбестерин болгаш бижикти биче билерлеринин саны дөрт миллион ажып турган Румынияда бижик билбес чорукту узуткаарынын ажилы дооступ турар. Чеди чылдын халас өөредилгезин чурттуң иштинге хандырган. Ажилчыларнын болгаш тараачынаарнын уруулары тус-тус эртемнерин школаларына болгаш дээди өөредилге черлеринге хостуг

өөренер арганы алган. Школаларда болгаш дээди өөредилге черлеринде өөреникчилерин саны 1952—1953 чылдарда Румынияда кажан-даа туруп көрбзэни хөй санга—2400 муң кижиге четкен. Чаа румынияда эртем болгаш уран-чүдүл ам чоңа бараан болуп турар.

Социалистик чаа амьдыралдын тургузушкунуна румын улустун чедиш алганы улуг чедишкисинери румын күрүненин дайыннарын калчаалы хордаашкынын хайандырып турар. Америк монополистерге деткип империалисттик реакция болза, катап туруп келбес кылдыр румын улустун узуткап чок кылганы буржуаз-помешикчи мөлчүлгени чурттуң иштинге катап тургузар дзэн тенеке аарыг планнарын кылып турарлар. Америк империалисттер болза, Румынияга үрегдекчи ажил-чорудулганы организастаарына дыка хөй херзегин үндүрүп, Румынияге шпионар болгаш диверсантыларын шургудуп кирип турар. Ынчалза-даа румын улустун улус-демократтыг тургузууну үрээр дзэн дайыннарын оралдажышкынаары чүү-даа болбайн буступ дүжүп турар. Румын Улус Республиканын ажилчы чоннары бодуну чаалап алганы төөгүдүг тилелгезин серемчиледип камгалап турар.

Бодунун чуртунун ат-алдарын бүгү делегейге быжыгларыннын талазы-биле румын улус улуг чедишкисинери чедиш алган. Румыния бо хүн кызга-даа хамаарышпас өзүлүг бот эргелиг күрүнө аларган болгаш Совет Эвилелинин баштап турары демократиянын база социализмни күчүлүг лагеринде быжык черин эзелп турар. Румыния болза, социалистик лагеринин өскө чурттары-биле бир дөмей, тайбынга ынакшылдыг даштык политиканы чагылыш чокка чорудуп, улустар аразынын бүгү проблемаларын бот-боттарын хүндүлжиринин болгаш улустар аразынын найыралынын өзүзүгө шиптирлээри дээш шыгыч демисежип турар.

Румын улус бодунун байырларынын хүнүндө сөөлүгү тос чылдын иштинде бодунун эрттип келген оруун сеткилинчи ханызылдан чоргаларны көрүп, медеглеп турар. Румын улус бодунун изиг ынакшылын болгаш хүндүктелени совет улуска болгаш оон хостакты армиязына—Совет Армияга илередип турар. Улус ажил-агыйнын хөгжүдүрүгө оон чуртунун ат-алдарын бүгү делегейге быжыгларынга Совет Эвилелинин эл-найыралдык болгаш ак-сеткилди дузаламчызы кайы хире улуг болганын Румыниянын ажилчы чоннары билерлер. Ол дузанын ачызы-биле чүгө даштыкы чурттарын хамаарылганындан хосталган эвес, харын дайын сөөлүндөгү үенин экономика талазы-биле буураашкынын уржуну кыска хуусаа иштинде ажиш тилезин болгаш чурттуң улус ажил-агыйнын хөгжүдүрүгө база ажилчы чоннарын материалдык чаагай амьдыралынын, культуразын көдүрүлүүшүнүгө, бодунун күрүненин тускай болгаш хамаарышпас чоруун быжыгларынга улуг түнелдерин чедиш алган деп чүвени румын улус база билер.

«Дайын сөөлүндөгү чылдарда улуг Совет Эвилели-биле найрал болгаш эвилел, оон д-ткимчези болгаш ак-сеткилди, акы-дуума дузазы болза, Румыниянын улус-демократтыг күрүненин кымга-даа хамаарышпас болгаш тускай турар чоруун камгалаарынын үндөзүн, бистин чуртка социализмни чедишкисинин тургузушкунунун үндөзүн болган»—деп Румын Улус Республиканын Министрлер Чөөлелинин даргазы Г. Георгиу-Деж бижип турар.

Совет Эвилелинин найыралына, акы-дуума дузаламчызына болгаш деткимчезинге, база улус демократиянын чурттары-биле акы-дуума найыралга дагынга, ажилчин партиянын удурулганы-биле румын улус социалистик оруктул буюрулгени-биле чоруп олурар.

А. МЕРКУЛОВ.

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕСИ: Бишкек, Шетянын кулгучузу, бажын 7 ТЕЛЕФОННАРЫ: Харысалгалыг редакторунун кидистеринин 3—85; харысалгалыг секретарынын 3—68, пропаганда болгаш агитация, уран-чүдү, көдээ ажил-агый